

Socialnämndens vårbokslut 2019

Fastställd av socialnämnden 2018-05-13, §

Dokumenttyp: Redovisande dokument, Bokslut

Fastställd av: Socialnämnden

Beslutsdatum: 2018-05-13

Diarienummer: SN

Gäller för: Socialnämnden

Innehåll

Verksamhet	2
Socialnämndens huvudsakliga verksamhet.....	2
Åtaganden	4
Uppdrag	13
Internkontroll	19
Omedelbar åtgärd	19
Ekonomi	20
Drift	20
Investeringar	24
Personal	25
Personal och kompetensförsörjning	25
Personalsammansättning.....	25
Arbetsmiljö	26
Arbetsskador och tillbud	27
Sjukfrånvaro.....	27
Sammanfattande analys av vårbokslutet	28

Bilaga 1. Uppföljning av internkontrollplan 2019

Socialnämndens vårbokslut 2019

Verksamhet

Socialnämndens huvudsakliga verksamhet

Socialnämnden ansvarar för kommunens verksamhet inom individ- och familjeomsorg. Inom dessa områden ger socialnämnden insatser i form av råd, service och stöd till barn, ungdomar, vuxna samt familjer. Nämnden arbetar med myndighetsutövning som styrs av flera lagar – exempelvis socialtjänstlag (SoL), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Ett aktivt arbete pågår med att omhänderta nämndens åtaganden kopplade till kommunfullmäktiges mål och uppdrag som tilldelats nämnden genom aktiviteter i framtagna arbetsplaner, vilket resulterat i att ett åtagande och ett uppdrag har bedömts vara genomförda vid vårbokslutet. Arbetet pågår enligt plan och samtliga uppdrag och åtaganden bedöms kunna genomföras under året.

Under årets första månader har förvaltningens främsta fokus varit att verkställa åtgärder enligt *Handlingsplan ekonomisk omställning 2019-2020*, SN 2018-12-18, § 122. Handlingsplanen togs fram på uppdrag av kommunfullmäktige, KF 2018-10-31, § 18, och innebär till stora delar en omställning av arbetssätt till ännu fler hemmaplanslösningar och ytterligare effektivisering av förvaltningens resurser. Ett fortsatt intensivt arbete pågår i förvaltningen för att genom intern samverkan utveckla arbetssätt i syfte att uppnå effektivitet samt och göra rätt prioriteringar utifrån behov och ekonomi. Omställningen innebär även att det generellt förebyggande arbetet måste minskas till förmån för mer riktade insatser. Arbetet har hittills gett resultat och visar på en nedåtgående trend under första tertialet vad gäller kostnader för köpt vård inom missbruk och socialpsykiatri.

Ytterligare exempel på åtgärder som vidtagits är att revisionsföretaget EY i slutet på förra året fick ett uppdrag att genomlysna köpt vård för vuxna, främst missbruk, med syftet är att ge en fördjupad förståelse kring de höga kostnaderna i Alingsås och få fram ytterligare förslag på åtgärder för att få kostnadskontroll framåt inom området. Denna rapport har nu kommit och utgör ett bra stöd i den ekonomiska omställningen. Vidare kommer förvaltningen med start i april månad att delta i projektet "Kostnad per brukare" som arrangeras av företaget Ensolution AB. Syftet är att få en ännu bättre bild av våra kostnader inom olika verksamheter och hur vi ligger till jämfört med andra kommuner. Resultatet förväntas också kunna utgöra underlag i diskussioner kring ständiga förbättringar och utveckling av olika processer.

Vid nämndens ekonomiska månadsuppföljningar sker en regelbunden uppföljning av nyckeltal avseende försörjningsstöd, placeringar och köpt vård för en ökad kostnadskontroll samt uppföljning av sjukfrånvaro. Uppföljning av övriga relevanta områden och nyckeltal såsom exempelvis orosanmälningar, genomförandeplaner och personalkostnader följs upp på avdelningsnivå löpande varje månad.

Socialnämndens verksamheter fortlöper till stora delar enligt plan. Följande avvikelser från plan noteras:

- Prognosen för helåret innebär i nuläget ett underskott om 6 902 tkr. Kommunfullmäktiges beslut 2019-03-27, § 58, gällande *Genomförande handlingsplan Effekt - Implementera ett överflyttande av verksamheten för funktionshinder från socialnämnden till vård- och omsorgsnämnden, slutlig ekonomisk reglering*, innebär en sänkning av socialnämndens grundkommunbidrag för 2019 med 7,8 mnkr, vilket krävde ytterligare åtgärder. En reviderad *Handlingsplan ekonomisk omställning 2019-2020* har antagits av nämnden, 2019-04-23, § 45.
- Kostnaderna för försörjningsstöd visar på en uppåtgående trend under första tertialet. Helårsprognosen per april för försörjningsstöd är ett underskott mot budget på 1800 tkr. Ett arbete pågår med att göra en ordentlig analys av vad ökningen av försörjningsstödskostnaderna står för.

En åtgärd i syfte att hålla nere kostnaderna för försörjningsstöd är förvaltningens deltagande i ett projekt som drivs av SKL (Sveriges kommuner och landsting) som syftar till att bryta långvarigt beroende av försörjningsstöd. Projektet påbörjades 2018 och kommer att pågå under tre år. Inom ramen för projektet bedrivs ett internt utvecklingsarbete där förvaltningen får ta del av olika kompetenshöjande insatser inom området.

- Volymerna inom barn och unga stabiliserades under föregående år då de låg kvar på en fortsatt hög nivå efter de senaste årens kraftiga öknings. Under årets första månader har dock antal orosanmälningar gällande barn och unga ökat ytterligare. Under perioden januari till mars i år inkom 389 stycken. Motsvarande period under 2018 var 247 stycken, det vill säga en ökning av 142 anmälningar under 2019. Detta är en anmärkningsvärt hög ökning som inneburit negativa konsekvenser avseende medarbetares arbetsmiljö och stress.

Under föregående år deltog förvaltningen i ett projekt inom GR (Göteborgsregionen) "Aktualiseringar till socialtjänsten" som initierats utifrån att det nationellt uppmärksammats att antalet aktualiseringar inom den sociala barn och ungdomsvården stadigt ökat de senaste åren. Samarbetet med GR avseende analys och uppföljning av aktualiseringar kommer att fortsätta med fokus på

anmälningar 2018. I projektet har det även framkommit att Alingsås sticker ut vad gäller ökningen av orosanmälningar i jämförelse med andra kommuner. Både i *Genomlysning socialnämnden, handlingsplan Effekt punkt # 1* KS 2019-03-11, § 49, och EY:s rapport som nämndes ovan, har visat på både demografiska och sociala faktorer som kan ha påverkan på förvaltningens volym- och kostnadsökningar (se närmare beskrivning under kommentar till nämndens åtagande kopplat till mål 4).

Den externa samverkan har fortsatt stort fokus och inom ramen för SAMLA (närvårdsamverkan Alingsås Lerum) planeras för uppstart av en social medicinsk mottagning i september. Från hösten 2019 kommer också team inrättas bestående av representanter från primärvård, socialtjänst och elevhälsa. Syftet är att tidigt fånga upp barn och unga med sammansatt psykisk/psykiatrisk och social problematik som har behov av samordnade vård- och omsorgsinsatser från kommunen och/eller regionen. Det långsiktiga målet är att öka de ungas möjligheter att fullfölja skolgången.

Därutöver ingår Alingsås och Lerum i det nationella utvecklingsarbetet TSI (Tidiga och samordnade insatser) som drivs gemensamt av Socialstyrelsen och Skolverket. För Alingsås del innebär deltagandet att ingå i nätverk tillsammans med andra kommuner som också utvecklar närvårdsamverkan, utbildning i bland annat praktisk samverkan och erhållande av stimulansbidrag.

Det arbete som under 2018 påbörjades inom ramen för BUS (Barn och unga samverkan) med att förstärka insatser inom Bjärke området fortgår. BUS ledningsgrupp har även ett särskilt uppdrag under året att arbeta med integrationsfrämjande insatser.

Enligt beslut i kommunstyrelsen, 2018-02-05, § 4, ska samtliga nämnder redogöra för sin plan och sitt arbete med demokratifrågor. Hur nämnden arbetar med området redogörs under avsnittet *Hur nämnden fullgör kommunfullmäktiges uppdrag* där ett av uppdragen är *Att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog.*

Åtaganden

Socialnämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål och indikatorer genom formulerade åtaganden. Utifrån socialnämndens väsentlighets- och riskanalys har socialnämnden formulerat åtaganden till fem av de prioriterade målen 1,2,3,4 och 8, där åtagande kopplat till mål 2 även ligger i linje med ett av nämndens uppdrag. Utöver detta har ett åtagande kopplats till mål 6, vilket också ligger i linje med ett av nämndens uppdrag. Två av nämndens fokusområden speglas i åtagandena som handlar om att prioritera förebyggande insatser för barn och ungdomar, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld.

Socialnämndens arbetsmiljömål *Att vidareutveckla ett tydligt och tillitsbaserat ledarskap* omhändertas i åtagande kopplats till mål 5 . Åtagandena sträcker sig under planperioden men är möjliga att följas upp löpande. Till varje åtagande har det tagits fram ett nyckeltal.

Bedömning av åtaganden görs utifrån:

- Ej uppfyllt
- Delvis uppfyllt
- I hög grad uppfyllt
- Helt uppfyllt
- Ej utvärderad

PRIORITERAT MÅL

1. I Alingsås är det tryggt, säkert och välkomnande

INDIKATOR

1.1 Medborgarnas upplevelse av hur tryggt det är i kommunen ska förbättras

NÄMNDENS ÅTAGANDE

Att vidta förebyggande åtgärder vad gäller våld i nära relationer och hedersrelaterat våld

Bedömning
 I hög grad uppfyllt

Kommentar

Förvaltningen bidrar till målet att Alingsås är tryggt och säkert genom att trygga situationen för personer som lever med våld. Tidig upptäckt gör att insatser kan sättas in i tid. Genom att sprida ett informationsmaterial om våld får våldsutsatta och våldsutövare samt anhöriga kunskap om att de kan ta kontakt med socialtjänsten för att få hjälp. Informationsmaterialet innehåller även information om vad som är våld och fungerar därmed även som kunskapsspridande.

Ett informationsmaterial har färdigställts under april månad, vilket kommer spridas före sommaren till centrala aktörer såsom skola, vårdcentral, mödravårdscentral, barnavårdscentral, öppna verksamheter, Kulturhuset med flera. Materialet kommer även att spridas inom Frivillignätverket samt till Kvinnojouren Olivia och Brottsofferjouren. Planering pågår inför en informationskampanj som ska hållas den 25 november, vilket är den Internationella dagen för avskaffande av våld mot kvinnor. Vidare undersöks för närvarande möjligheterna att före sommaren genomföra en informationsinsats på Kulturhuset. Övriga informationskampanjer som genomförts eller pågår är: *Svartsjuka är inte romantiskt* som är en nationell kampanj som socialförvaltningen har spridit information kring och som vänder sig till unga i kärleksrelationer samt *Mobilisering mot hedersrelaterat*

våld och förtryck inför sommarlovet 2019 vilken syftar till att uppmärksamma att unga förs ur landet för att könsstympas eller giftas mot sin vilja. Det senare är en länsgemensam satsning med tillhörande informationsmaterial. Materialet sprids via socialsekreterare inom ramen för SamTidigt (Samordnade och tidiga insatser) och genom BUS (Barn och unga samverkan) samt kan utgöra underlag för planering av insatser i samverkan för integrationsavdelningen.

Åtagandet bedöms uppfyllas under 2019.

NYCKELTAL

Titel	Utfall	Mål 2019	2018	2017	Bedömning
Genomförd informationskampanj kring våld i nära relationer och hedersrelaterat våld	0	1	-	-	 Nära värde

PRIORITERAT MÅL

2. I Alingsås finns goda möjligheter till arbete och företagande

INDIKATOR

2.1 Medborgarnas upplevelse av arbetsmöjligheterna i kommunen ska förbättras

NÄMNDENS ÅTAGANDE

Att fortsätta arbeta aktivt med kompetensförsörjningen

Bedömning
 I hög grad uppfyllt

Kommentar

En övergripande kompetensförsörjningsplan för förvaltningen är snart färdigställd, vilken bryts ned i en aktivitetsplan där planerade aktiviteter för att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla, avsluta beskrivs. Flera av aktiviteterna och framförallt de som handlar om att attrahera och rekrytera syftar till att visa upp socialförvaltningen och kommunen som en möjlig och attraktiv arbetsgivare och därigenom bidra till uppfyllelse av målet.

Flera aktiviteter har genomförts eller pågår som till exempel att skapa en trivselgrupp inom förvaltningen, införa regelbundna frukostmöten för samtliga medarbetare och revidering av mallar för introduktion av nyanställda samt avslutningssamtal. Ytterligare planerade aktiviteter som kan nämnas är att utse fler yrkesambassadörer som täcker in

förvaltningens olika inriktningar, översyn av kravprofiler samt ytterligare marknadsföring av socialförvaltningen på mässor och universitet.

Utifrån att förvaltningen behövt prioritera den ekonomiska omställningen är dokumentet inte helt färdigställt men kommer att vara klart till delårsbokslutet.

Åtagandet bedöms uppfyllas under 2019.

NYCKELTAL

Titel	Utfall	Mål 2019	2018	2017	Bedömning
Upprättad kompetensförsörjningsplan	0	1	-	-	 Nära värde

PRIORITERAT MÅL

3. I Alingsås finns det attraktiva boendemöjligheter

INDIKATOR

3.1 Medborgarnas nöjdhet med bostadssituationen i kommunen ska förbättras

NÄMNDENS ÅTAGANDE

Att arbeta för att svagare grupper inkluderas på bostadsmarknaden

Bedömning
 I hög grad uppfyllt

Kommentar

Bostadsbristen i Alingsås är påtaglig och är en försvårande omständighet på flera sätt för de grupper socialförvaltningen möter. För personer som är bostadslösa och dessutom har en missbruksproblematik och/eller psykisk ohälsa är det nästintill omöjligt att komma in på bostadsmarknaden. För att möta dessa behov och för att kunna börja arbeta motiverande med målgruppen behövs flera olika boendelösningar. Ett tillfälligt boende är för många individer en bra början och förvaltningen arbetar aktivt med att utöka sådana platser. Platser för tillfälligt boende är också en viktig nyckel för att kunna göra lösningar på hemmaplan och undvika köp av vård.

Förvaltningen arbetar aktivt med finna olika lösningar för tillfälligt boende genom kontakt med civilsamhälle och relevanta aktörer i Alingsås för att underlätta bostadssituationen för de grupper som söker stöd av förvaltningen. En nedläggning av Gustav Adolfsgatans hem för vård eller boende (HVB) har skett under våren och istället planeras för att använda lokalerna till tillfälligt boende där åtta platser skulle kunna användas för ändamålet. Från maj månad kommer fem platser att vara tillgängliga som tillfälligt boende.

Vidare har antalet platser för stödboende och träningslägenheter utökats genom att sociala förturer nyttjas till detta och genom att koppla lägenheterna till befintliga boenden kan stöd erbjudas utifrån behov.

Den goda samverkan med Alingsåshem fortsätter och ett projekt har nyligen avslutats där gemensamma rutiner och arbetssätt har setts över. Projektet har även utmynnat i en möjlighet att återuppta insatsen *Bostad först*, vilket bygger på tanken att den som är bostadslös måste få sin bostadssituation löst innan han eller hon kan ta itu med andra problem, som till exempel missbruk.

Åtagandet bedöms uppfyllas under 2019.

NYCKELTAL

Titel	Utfall	Mål 2019	2018	2017	Bedömning
Antal tillfälliga boendeplatser	5	6	-	-	 Nära värde

PRIORITERAT MÅL

4. I Alingsås råder god ekonomisk hushållning grundad på effektiv resursanvändning

INDIKATOR

4.4 Avvikelsen mellan redovisade nettokostnader och referenskostnader ska minska

NÄMNDENS ÅTAGANDE

Att vidta åtgärder för att minska kostnaderna för köpt vård

Bedömning
 Delvis uppfyllt

Kommentar

En sänkning av förvaltningens kostnader för köpt vård kommer på sikt minska nettokostnadsavvikelse IFO. Ett intensivt arbete med att sänka kostnaderna för köpt vård inleddes redan under 2018 och vid årsbokslutet konstaterades att trenden med de tidigare höga nettokostnadsökningarna som präglade socialnämnden under 2016 och 2017 har brutits under föregående år. Kostnaderna följs regelbundet för att snabba åtgärder ska kunna vidtas.

För att sänka kostnaderna krävs ytterligare effektivisering av förvaltningens resurser där ett intensivt arbete pågår med att verkställa åtgärder enligt *Handlingsplan ekonomisk omställning 2019-2020*, SN 2018-12-18, § 122. Åtgärderna handlar till stor del om en

omställning av arbetssätt till ännu fler hemmaplanslösningar, vilket beskrivs närmare under uppdraget *Att utveckla och utöka så kallade hemmaplanslösningar för att undvika dyra externplaceringar i andra kommuner*, men även utvecklingsarbete kopplat till samverkan och myndighetsutövning.

Ett aktivt arbete pågår med att identifiera processer som hindrar respektive främjar samverkan mellan enheter inom socialtjänsten. Ett annat exempel är förvaltningens deltagande i ett treårigt forskningsprojekt *Förälder på avstånd* som startade i april 2019. Projektet leds av forskare inom Göteborgsregionen (GR), Forskning och utveckling (FoU) i Väst, institutionen för socialt arbete i Göteborg och Jönköpingsregionen. Projektet finansieras av forskningsrådet Forte och förväntas på sikt leda till ökad stabilitet i vården för familjehemsplacerade barn. Stabilitet för placerade barn är en viktig fråga både ur ett ekonomiskt och individperspektiv. Enheten för placerade barn har också påbörjat ett arbete med att genomlysna orsaker till oplanerade avbrott vid familjehemsplaceringar. Syftet är att utveckla kompetens och metoder att förebygga omplaceringar, vilket också förväntas leda till minskade kostnader.

Ett utvecklingsarbete pågår även med att stärka barns delaktighet och inflytande, där barns egna problemformuleringar ska påverka insatsers utformning och innehåll i högre grad. Insatsers relevans och effekt bedöms på detta sätt öka. Vidare pågår ett arbete med att säkerställa att de EKB-ungdomar som finns inom avdelningens vård också är de som Migrationsverket lämnar ekonomisk ersättning för, då praxis till delar ändrats.

När det gäller vuxna handlar åtgärderna främst om att ta fram flera olika boendelösningar för att bättre kunna matcha invånarnas behov och därmed undvika köpt vård. Ett arbete har påbörjats med att ställa om och anpassa befintliga boenden för att bättre möta de behov som finns hos personer som annars kräver externa boendelösningar, men även att ta fram fler lösningar på tillfälligt boende (se aktiviteter och nyckeltal kopplat till mål 3). Förvaltningens bild är att målgruppen som placeras för missbruk ofta har en allvarig, långvarig och komplex problematik, vilket kräver långvarig vård och behandling.

I *Genomlysning socialnämnden, handlingsplan Effekt punkt # 1*, KS 2019-03-11, § 49, visades att Alingsås har en väsentligt högre nivå för andel bidragsförsörjda samt väsentligt fler personer som erhåller sjuk- eller aktivitetsersättning än jämförbara kommuner. Detta skulle sammantaget kunna ses som en indikation på att det i Alingsås finns en större risk för att vuxna personer kan komma att behöva insatser från socialtjänsten för sin försörjning och/eller sitt mående och livsföring i övrigt. Denna bild får även stöd i den tidigare nämnda genomlysningen av förvaltningens köpta vuxenvård som genomförts av EY, vilken visar på att det i Alingsås finns en högre grad av samsjuklighet, bostadslöshet och kriminalitet än i de kommuner där EY genomfört liknande studier. Ovanstående kan självklart också ha bäring på det ökande antalet orosanmälningar, höga volymer av insatser och dygn inom familjehemsvården där Alingsås avviker i relation till andra jämförbara kommuner.

Det har ännu gått för kort tid för att se effekterna av vidtagna åtgärder. Dock kan konstateras att den tidigare uppåtgående trenden med ökade kostnader för köpt vård missbruk har brutits.

Åtagandet bedöms uppfyllas under 2019.

NYCKELTAL

Titel	Utfall	Mål 2019	2018 jan -april	2017	Bedömning
Kostnad för köpt vård	3 372 tkr Minskning med 27 tkr	Se kommentar	3 399 kr	-	 Nära värde
Kommentar: Målet är att kostnaderna för köpt vård 2019 (exklusive våld i nära och ensamkommande barn och unga) ska vara lägre än för samma period föregående år.					

PRIORITERAT MÅL

5. I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet

INDIKATOR

5.3 Nöjd-medarbetar-index ska höjas

5.4 Sjukfrånvaron i kommunen ska minska

NÄMNDENS ÅTAGANDE

Att verka för en god och hållbar arbetsmiljö genom att vidareutveckla ett tydligt och tillitsbaserat ledarskap

Bedömning
 I hög grad uppfyllt

Kommentar

Socialnämnden åtar sig för att verka för en god och hållbar arbetsmiljö, vilket ska uppfyllas genom nämndens arbetsmiljömål; *att vidareutveckla ett tydligt och tillitsbaserat ledarskap*. Ett tydligt och tillitsbaserat ledarskap är en viktig förutsättning för att medarbetare ska må bra, ta ansvar och utvecklas, vilket säkrar kvaliteten i verksamheten. En viktig del i förvaltningens arbete med att vidareutveckla ett tydligt och tillitsbaserat ledarskap, är att samtliga medarbetare har upprättade medarbetaröverenskommelser.

Medarbetaröverenskommelse syftar till att klargöra och tydliggöra medarbetarens uppdrag, befogenheter, krav och förväntningar och vilar på värdegrunden "Respekt,

Ansvar, Brukarfokus och Professionalitet". Överenskommelsen ska ligga till grund för en återkommande dialog med närmaste chef och ska också användas som ett stöd vid uppföljning och utvärdering av uppdraget. Tydliggörande av medarbetares uppdrag, enligt ovan beskrivet, förväntas ge positiva effekter på såväl NMI (nöjd medarbetarindex) som minskad sjukfrånvaro.

Vid tiden för vårbokslutet har totalt 11 av 13 enheter medarbetaröverenskommelser för samtliga av sina medarbetare, vilket motsvarar ca 85 %.

Åtagandet bedöms uppfyllas under 2019.

NYCKELTAL

Titel	Utfall	Mål 2019	2018	2017	Bedömning
Andel av förvaltningens medarbetare som har medarbetaröverenskommelser	85,00%	100,00%	-	-	 Nära värde

PRIORITERAT MÅL

6. I Alingsås finns det valfrihet och självbestämmande

INDIKATOR

6.3 Medborgarnas bedömning av möjligheter till inflytande i kommunen ska öka

NÄMNDENS ÅTAGANDE

Att i högre utsträckning använda sig av medborgardialog

Bedömning
 Delvis uppfyllt

Kommentar

Centrala brukarråd är ett forum där våra invånare ska kunna ha inflytande på förvaltningens arbete både vad gäller myndighetsutövningen och hur insatserna utförs (se ytterligare beskrivning under uppdraget *Att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog*). Hittills har två centrala brukarråd genomförts under årets första månader och fler planeras.

Åtagandet bedöms uppfyllas under 2019.

NYCKELTAL

Titel	Utfall	Mål 2019	2018	2017	Bedömning
-------	--------	----------	------	------	-----------

Antal genomförda centrala brukarråd	2	8	-	-	 Nära värde
-------------------------------------	---	---	---	---	--

PRIORITERAT MÅL

8. I Alingsås ger utbildning kunskaper för en dynamisk framtid

INDIKATOR

8.3 Andelen elever i åk 9 behöriga till gymnasieskolan ska öka

NÄMNDENS ÅTAGANDE

Att säkerställa en god skolutveckling hos alla placerade barn för att motverka psykisk ohälsa på sikt

Bedömning
 Helt uppfyllt

Kommentar

Tidiga insatser ökar förutsättningarna för att fler barn och unga klarar skolan med godkända betyg. Genom att följa upp skolutvecklingen bland placerade barn kan socialtjänsten i ett tidigt skede uppmärksamma om där finns särskilda behov som behöver tillgodoses. Psykisk ohälsa kan därmed också förebyggas. Aktiviteter i arbetsplaner har resulterat i att samtliga överväganden/omprövningar som genomförts under årets första månader och som rör skolbarn har innefattat uppföljning av skolutvecklingen. Informationen och uppfattningen om hur det går för barnet i skolan kan komma från barnet själv, vårdgivare och skolan.

Åtagandet är uppfyllt vid utgången av april månad men kommer att fortsätta att följas upp löpande under året för att säkerställa att nivån hålls.

NYCKELTAL

Titel	Utfall	Mål 2019	2018	2017	Bedömning
Andel överväganden/omprövningar som innehåller uppföljning av skolutveckling	100,0%	100,0%	-	-	 Värde uppnått

Uppdrag

I Kommunfullmäktiges flerårsstrategi 2019-2021 har socialnämnden tilldelats totalt 11 uppdrag, varav sju uppdrag är riktade till samtliga nämnder och bolag och fyra är riktade till socialnämnden.

Nedan följer en beskrivning av nämndens arbete med uppdragen. Bedömning av status på uppdragen görs utifrån:

Påbörjad	
Väntar	
Färdig	
Stoppad	
Försenad	

Kommunfullmäktige har gett samtliga nämnder i uppdrag:

Att aktivt verka för och genomföra Flerårsstrategins utpekade vilja

Socialförvaltningen arbetar med att omhänderta tilldelade uppdrag från fullmäktige och åtaganden kopplat till de prioriterade målen genom aktiviteter i arbetsplaner samt i de så kallade chefs- och medarbetaröverenskommelserna. Ambitionen är även att förvaltningens arbete ska präglas av de särskilda fokusområdena för nämnden, vilka är *Förebyggande insatser för barn och ungdomar ska prioriteras, Förebyggande insatser mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld ska prioriteras, Åtgärder för minskad drog användning ska vidtas och Frivilliginsatser ska stimuleras och utvecklas.*

Status Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Att reducera sin centrala administration och skapa möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar

Som en av åtgärderna enligt *Handlingsplan ekonomisk omställning 2019-2020*, SN 2018-12-18, § 122, gjorde förvaltningen en genomlysning av ledning och övergripande administration för att hitta ytterligare effektiviseringar framförallt genom att ej tillsätta någon eller några vakanta tjänster under 2019. Den reviderade handlingsplanen, SN 2019-04-23, § 45, innebär ytterligare minskning av personalresurser, varav en tjänst i den centrala administrationen.

Även ökad digitalisering och automatisering av administrativa processer samt förvaltningens processororienterade arbetssätt förväntas skapa förutsättningar för ytterligare reducering av den centrala administrationen på sikt.

Status Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog

Förvaltningen samlar kontinuerligt under året aktörer från civilsamhället till nätverksträffar som syftar till att stärka förutsättningarna för samverkan mellan förvaltningen och den idéburna sektorn men möjliggör också delaktighet i den demokratiska processen.

Arbetet med brukarråd fortgår och utvecklas. Avdelning vuxna har startat upp centrala brukarråd, vilket är ett forum där våra invånare ska kunna ha inflytande på förvaltningens arbete både vad gäller myndighetsutövningen och hur insatserna utförs. De centrala brukarråden består av minst en invånarrepresentant från varje enhet. Syftet är att skapa en dialog med de invånare som berörs av våra insatser. Det kan till exempel röra sig om planerade förändringsinitiativ som förvaltningen önskar få återkoppling på eller att delge resultat från brukarundersökningar.

Nämnden har åtagit sig att genomföra åtta centrala brukarråd under året kopplat till ett av kommunens prioriterade mål (6). Två centrala brukarråd har hittills genomförts där frågor som har lyfts på rådet handlat om hur förvaltningen utifrån ett brukarperspektiv kan utveckla sina verksamheter och hur vi bättre kan nå ut med information kring vilken hjälp man kan få.

Synpunkter och klagomål från invånare är en viktig del i förvaltningens systematiska förbättringsarbete. Härigenom ges invånarna möjlighet att påverka förvaltningens arbete. Alla synpunkter och klagomål ska utredas och besvaras.

Förvaltningen har också varit med att ta fram planeringen inför kommunens eMedborgardag som hölls den 18 mars där medborgarna gavs möjlighet att ta del av förvaltningarnas digitaliseringsarbete.

Under våren har *Digitaliseringsstrategi för socialnämnden 2019-2021*, SN 2019-04-23, § 42, tagits fram vilken beskriver riktningen för nämndens fortsatta digitaliseringsarbete. I strategin och den kompetterande handlingsplanen framhävs vikten av medborgardialog och beskrivning av hur detta ska kunna ske.

Status Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Att ta fram en strategi för hur digitala lösningar genom exempelvis artificiell intelligens kan införas i syfte att minska administrationen

Förvaltningen bevakar kontinuerligt var verksamheten kan dra nytta av ny teknik. Genom att använda digitaliseringens möjligheter finns förutsättningar för förvaltningen att öka sin effektivitet och sänka sina administrativa kostnader samtidigt som invånarnyttan av olika typer av tjänster ökar. I *Digitaliseringsstrategi för socialnämnden 2019-2021*, SN 2019-04-23, § 42, anges riktningen för förvaltningens fortsatta digitaliseringsarbete med utgångspunkt från den digitala målbilden, KF 2018-10-31, §192. Strategin har därefter brutits ned till en handlingsplan för förvaltningen. Exempel på pågående aktiviteter i syfte att minska administrationen är:

- Nya teknikområden är artificiell intelligens, AI, och automatisering eller robotisering. Robotstyrd processautomation, RPA, håller nu på att införas för att effektivisera administration och spara tid i rutinbaserade processer. De processer där automatisering kommer att påbörjas under 2019 är fakturahanterings- och gallringsprocessen samt förberedelse inför automatisering av ansökan om ekonomiskt bistånd. RPA ska köpas in innan sommaren och utbildning i hantering av RPA sker i samband med inmatning av material.
- En receptionsiosk, ett digitalt tidsbokningssystem i förvaltningens reception, har köpts in och installerats. En arbetsgrupp med representanter från verksamhet och brukare håller på att identifiera inställningar som ska kopplas in på tidsbokningsmodulen som beräknas tas i bruk innan sommaren.
- I arbetet med att skapa möjligheter att arkivera ärenden, handlingar, dokument och information på ett kontrollerat och säkert sätt i ett eArkiv håller en arbetsgrupp på att ta fram en arbetsplan för hur genomförandet ska ske. Ett kommuncentralt samarbete pågår också. Övergången kommer att ske under 2019-2020.
- Digital signering kommer att införas under 2019-2020. eSignering möjliggör att protokoll signeras elektroniskt med e-legitimation. Pilotprojekt kring protokollsignering kommer att följas av beslutssignering. Planeringsarbete och samverkan pågår avseende tekniska förutsättningar.
- Planering och samverkan med leverantör pågår även gällande inköp av ett processverktyg där processer och rutiner kan samlas i syfte att effektivisera och kvalitetssäkra förvaltningens verksamheter.
- Ett arbete har påbörjats med att utforma eTjänster så att invånaren kan nå tjänsten via en dator, mobiltelefon eller via telefonservice. Det sedan tidigare påbörjade arbetet med en medborgartjänst, som möjliggör digital ansökan om försörjningsstöd och där invånaren kan följa sitt ärende, är exempel på en sådan tjänst.

Status ✅ Färdig

Uppdraget bedöms som färdigt genom framtagen digitaliseringsstrategi.

Att se över sin verksamhet ur ett integrationsperspektiv i syfte att föreslå lämpliga insatser i kommunens integrationsarbete

Förvaltningen har idag har idag en tät samverkan med Integrationsavdelningen med regelbundna samverkansträffar där integrationsperspektivet hela tiden vägs in. Ett riktat arbete för att öka förutsättningarna för nyanländas integration utförs idag bland annat inom området barn och unga. En god start i föräldraskapet i Sverige möjliggör en bra integration och är ett viktigt arbete både för nyanlända föräldrar och de som kommer inleda sitt föräldraskap i Sverige. Arbetet sker idag både i form av gruppverksamhet samt individuellt utformat stöd.

BUS (Barn och unga samverkan) ledningsgrupp har ett uppdrag att under året i samverkan genomföra integrationsfrämjande insatser. En bra utgångspunkt i arbetet är rapporten *Situationen för nyanlända barn i familj- med fokus på sociala frågor och socialtjänstens roll* (juni 2018) som tagits fram av Göteborgsregionen (GR) och FOU Väst.

Status ▶ Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Att fler personer med lönestöd ska anställas i den kommunala organisationen samt följa utfallet årligen

För närvarande har förvaltningen flera pågående anställningar med lönestöd såsom cafévärdinna, vaktmästare och inom daglig sysselsättning. Möjligheten till anställning med lönestöd övervägs i de fall där det är möjligt.

Status ▶ Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Att öka extern medfinansiering, exempelvis från EU, om det inte medför bestående kostnader

Förvaltningen bevakar inom vilka områden statsbidrag kan rekvideras. Hittills har statsbidrag rekviderats för stärkta insatser mot barn och unga med psykisk ohälsa, stärkt bemanning inom barn och ungdomsvården samt våld i nära relationer.

Även möjlig medfinansiering och samverkan undersöks kontinuerligt inom digitaliseringsområdet. Under våren 2019 har möjligheterna undersökts kring samverkan avseende automatisering av handlägningsprocessen ekonomiskt bistånd, vilket kommer

att resultera i en ansökan om deltagande i ett projekt som drivs av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) med start i slutet av augusti 2019. Deltagande kommer visserligen innebära en kostnad för förvaltningen men sannolikt mindre än om vi skulle införa detta på egen hand. Det innebär en effektivisering och nytta både vid införandet och i det fortsatta arbetet dels med anledning av insatser under projektiden från SKL samt fortsatt genom nätverk som förvaltningen kommer att ingå i.

En forskningsansökan har gjorts dels av Uppsala universitet samt av Örebro och Linköpings universitet där socialförvaltningen kommer att ingå om forskningsmedel blir tillgängliga. De bägge projekten kommer att handla om införande av välfärdsteknik och hur digitaliseringsarbetet påverkar medarbetarna. Fokus är personal inom socialtjänsten. Denna samverkan förväntas underlätta och effektivisera implementeringen av den digitala utvecklingen.

Status ▶ Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Socialnämnden har även tilldelats följande uppdrag från kommunfullmäktige:

Att i samverkan med det civila samhället göra insatser för att hindra våld i nära relationer

Frågan kring våld i nära relationer har lyfts i möte med Frivillignätverket, vilket är ett nätverk bestående av frivilligaktörer från kyrkor, idrottsrörelse, folkhögskola och civila initiativ. Samtliga visade sig möta våld i nära relationer i sina verksamheter och frågor kring agerande vid våld som är av hederskaraktär lyftes särskilt fram och diskuterades. Förvaltningen har spridit information om var frivilligorganisationer kan vända sig för hjälp eller vägledning när de möter våldsutsatta eller våldsutövare. Förvaltningen samverkar även med kvinnojouren Olivia och Brottsofferjouren.

Samverkansrådet är ett nätverk för chefer från myndigheter och frivilligorganisationer som samordnas av socialförvaltningen. Formerna håller för närvarande på att ses över inför en omstart i höst.

En gemensam workshop med ovan nämnda aktörer kommer att ske i början av juni i syfte att tillsammans identifiera vilka insatser som kan genomföras för att förhindra våld i nära relationer.

Status ▶ Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Att tillsammans med kultur- och utbildningsnämnden göra insatser för att förhindra hedersrelaterat våld

Ett arbete har inletts där bland annat möten har genomförts och planeras att fortlöpa under hela året med handläggare från de båda förvaltningarna. Vid mötena tar handläggarna del av varandras erfarenheter och kunskaper samt identifierar de centrala områden där insatser behöver utvecklas för att förhindra hedersrelaterat våld. Mötena har även resulterat i en ökad samverkan mellan förvaltningarna i enskilda ärenden och på så sätt tillvaratas och sprids den kompetens som finns inom området.

Status ▶ Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Att vidta åtgärder för att i högre utsträckning tillgodose kompetensförsörjningen i den sociala verksamheten i Alingsås kommun

Till kommunens mål 2 har nämnden åtagit sig att *Att fortsätta arbeta aktivt med kompetensförsörjningen* och där aktiviteter för att tillgodose kompetensförsörjningen närmare beskrivs. Kopplat till detta kommer snart en kompetensförsörjningsplan att vara färdigställd, vilken bygger på ARUBA (Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla, Avsluta).

Status ▶ Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Att utveckla och utöka så kallade hemmaplanslösningar, för att undvika dyra externplaceringar i andra kommuner

I *Handlingsplan ekonomisk omställning 2019-2020*, SN 2018-12-18, § 122, presenteras vidtagna samt planerade åtgärder för att utveckla och utöka så kallade hemmaplanslösningar. Förvaltningens intensiva arbete med att hitta lösningar som syftar till att frångå köpt vård och istället gå mot fler och mer differentierade lösningar på hemmaplan fortsätter. Det handlar både om boendelösningar, ökad samverkan och förändrade arbetssätt inom hela verksamheten för att matcha behoven och därmed undvika köpt vård.

Verksamheterna som arbetar med barn och unga har startat ett nytt forum för samverkan mellan chefer, förste socialsekreterare och handläggare med möten en gång per vecka. Även externa samverkanspartners bjuds in vid behov. Forumets uppdrag är att finna kreativa, hållbara och kostnadseffektiva lösningar för utsatta barn och unga. Insatser på hemmaplan ska alltid prioriteras när så är möjligt. Om en placering på HVB eller institution krävs för barnets eller den unges skydd ska en planering omedelbart tas fram med beskrivning kring när och på vilket sätt socialtjänstens egna insatser på hemmaplan kan ta vid. Ett annat viktigt uppdrag är att mobilisera nätverket runt barnet/den unge. Utöver detta har ett målinriktat metodutvecklings- och samverkansarbete inletts mellan enheten som genomför barnavårdsutredningar och enheten för Stöd och behandling i syfte att utveckla

arbetet mot hållbara hemmaplanslösningar. Ett arbete pågår med att säkerställa att HVB- och stödboendet Rubingatan arbetar med rätt målgrupp samt att personal inom dessa boenden ges goda förutsättningar att klara sitt uppdrag genom ett nära och tydligt ledarskap och kompetenshöjande insatser.

En genomlysning av köpt vård vuxen har genomförts av EY under våren. Syftet var att få mer kunskap om anledningarna till att kommunen har höga kostnader för placeringar inom missbruksområdet och få förslag på åtgärder för kostnadskontroll inom området. Exempel på aktiviteter är anpassning av utbudet på öppenvårsverksamheten Return där det efter sommaren kommer att erbjudas ett 40 timmars behandlingsprogram med ett koncept som även inbegriper sysselsättning och friskvårdsaktiviteter. Vidare planeras för en utökning av öppettider på det tillfälliga boendet Grindgatan samt flytt av verksamheten boendestöd till förvaltningens lokaler på Sidenvägen i syfte att utöka kapaciteten på Gläntan/Kompassen (daglig sysselsättning). Ett arbete pågår även med att utveckla fler boendelösningar, vilket beskrivs närmare under nämndens åtagande kopplat till mål 3.

Status Påbörjad

Uppdraget bedöms vara genomfört vid årets slut.

Internkontroll

Uppföljning av socialnämndens internkontrollplan 2019 framgår av bilaga 1. Enligt internkontrollplanen ska en av punkterna följas upp vid vårbokslutet medan de övriga ska följas upp inför del-/årsbokslut.

Internkontrollpunkten *Att verksamhetssystemen inte ger rätt stöd i processerna* följs upp inför vårbokslutet. Manuellt arbete ska ersättas med relevant underlag från verksamhetssystem. Samtliga ärenden inom socialpsykiatri har lagts in i Procapita Vård och omsorg, vilket betyder att statistik och egenavgifter numera kan tas ut från verksamhetssystemet.

- Kontrollen genomfördes utan anmärkning.

Omedelbar åtgärd

Utifrån den väsentlighets- och riskanalys som genomfördes inför socialnämndens *Flerårsstrategi 2019 -2021*, SN 2018-02-19, § 22, identifierades ett antal risker. I väsentlighets- och riskanalysen, som ingick som bilaga till nämndens flerårsstrategi, beskrivs respektive riskområdes konsekvenser och hur dessa hanteras. De identifierade riskerna ingår antingen som en internkontrollpunkt i nämndens *Internkontrollplan 2019* eller som ett åtagande kopplat till kommunfullmäktiges mål. I nämndens vårbokslut redogörs för nämndens aktiviteter kopplade till åtagandena och internkontrollplanen följs upp (se bilaga 1).

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2019	Vårbokslut 2019	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2019	Vårbokslut 2018	Differens 2018/2019
Verksamhetens intäkter	43 344	17 290	40 026	-3 318	15 330	1 960
Personalkostnader	-147 433	-52 455	-149 314	-1 881	-53 792	1 337
Lokalhyror	-15 334	-4 982	-15 243	91	-5 917	935
Köp av tjänster	-59 153	-24 855	-57 986	1 167	-23 284	-1 571
Övriga kostnader	-25 326	-9 324	-28 288	-2 962	-8 854	-470
Verksamhetens kostnader	-247 246	-91 616	-250 831	-3 585	-91 847	231
Verksamhetens nettokostnader	-203 903	-74 326	-210 805	-6 902	-76 517	2 191
Kommunbidrag	203 903	67 968	203 903	0	74 070	-6 102
Årets resultat	0	-6 358	-6 902	-6 902	-2 447	-3 911

Sammanfattning

Orosanmälningarna vad gäller barn och unga har återigen stigit kraftigt under årets första månader vilket resulterat i ökning av ärendemängden inom barnområdet. Detta i kombination med rekryteringsbekymmer har inneburit behov av externa konsulter under en period vilket ej budgeterats. En konsekvens har också varit att antalet familjehemsplaceringar inte minskat som planerat vilket innebär underskott gentemot budget. Vidare har antalet brukare med LSS-beslut varit färre än vad som budgeterats vilket innebär minskad intäktsfinansiering. Kostnader för försörjningsstöd har ökat och överstiger budget efter att under flera år uppvisat en fallande trend.

Socialnämnden har vid sitt sammanträde i april beslutat om handlingsplan omfattande kostnadsminskande åtgärder om 8 325 tkr under 2019 vilka beaktats i prognosen. Socialnämnden har också ansökt om 5 973 tkr ur kommunens flyktingfond. Detta ärende behandlas av kommunfullmäktige i maj och eventuella intäkter från fonden ingår ej i helårsprognosen. Dessutom har förvaltningen getts i uppdrag att till nämndens

sammanträde i juni återkomma med ytterligare förslag till åtgärder med syftet att i enlighet med gällande ekonomiska styrprinciper då uppnå nollprognos för helåret.

Prognos för helåret 2019

Prognosen för helåret innebär i nuläget ett underskott om 6 902 tkr. Jämfört med prognosen efter mars månad är det en försämring med 927 tkr, vilket huvudsakligen beror på ökade kostnader för försörjningsstöd. I prognosen ingår beräknad effekt av beslutad ny handlingsplan enligt nedan. Som nämnts ovan har socialnämnden ansökt om medel ur kommunens flyktingfond samt gett förvaltningen i uppdrag att återkomma med ytterligare åtgärdsförslag till nämndens sammanträde i juni så att nollprognos då kan uppnås.

Beträffande EKB-verksamheten finns 2019 ett tillfälligt kommunbidrag med 8 000 tkr vilket enligt plan skall upphöra 2020. Detta kommunbidrag beräknas inte tas i anspråk fullt ut varför ett överskott för verksamheten på ca 4 000 tkr prognosticeras. Nedskrivning av under 2018 uppbokade, men efter förnyad bedömning osäkra fordringar på Migrationsverket har genomförts i enlighet med försiktighetsprincipen, vilket belastat resultatet med ca 2 800 tkr. Dessutom påverkar denna bedömning även årets beräknade intäkter negativt. Omställning av HVB-boendet på Gustav Adolfsgatan förbättrar dock ekonomin med ca 2 500 tkr. Vidare beräknas omställningsåtgärder i boendena i enlighet med föreslagen ny handlingsplan minska kostnaderna med 1 800 tkr.

Övriga större prognosticerade avvikelser är:

- Kostnader familjehemsvård samt vissa tillfälliga HVB-placeringar inom förvaltningens placeringsenhet för barn och unga -3 000 tkr. Budgeterad minskning av antalet ärenden har inte kunnat realiseras då antalet orosanmälningar stigit kraftigt under årets inledning.
- Verksamheten för socialpsykiatri -3 800 tkr. Jämfört med budget har andelen brukare med LSS-beslut minskat något varför intäktsfinansieringen från vård- och omsorgsnämnden inte når upp till budget. Personalkostnader beräknas överskrida budget med 1 600 tkr delvis beroende på ej förutsedda avvecklingskostnader. Kostnaderna för köpta tjänster av vård- och omsorgsnämnden avseende bland annat daglig sysselsättning beräknas överskrida budget med ca 500 tkr. Som följd av den slutliga regleringen med vård- och omsorgsnämnden har dessutom budgeten för köpta vårdplatser minskats med 1 000 tkr.
- Kostnader försörjningsstöd -1 800 tkr. Kostnaderna har ökat under årets inledning och prognosen innebär att kostnaderna ligger kvar över budget under resten av året. Motsvarande ökning av antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd har dock inte noterats, utredning om anledningar till kostnadsökningen pågår därför inom förvaltningen.

- Ej budgeterade konsultkostnader inom avdelningen barn och unga innebär underskott mot budget om 2 400 tkr. Tidigare beslut om att inte anlita externa konsulter har inte kunnat följas utifrån rekryteringssvårigheter och ett stort och ökande antal ärenden.
- Budgeten för köpt vård inom verksamheten missbruk vuxna har som följd av den slutliga ekonomiska regleringen med vård- och omsorgsnämnden minskats med 6 800 tkr. I enlighet med ny handlingsplan beräknas verksamhetens kostnader kunna minska, dock inte i paritet med den reducerade budgeten redan under 2019 varför ett underskott på 4 300 tkr förväntas. När handlingsplanen får full effekt 2020 stämmer emellertid den nya budgetnivån bättre med beräknade faktiska kostnader. Överskott för köpta vårdplatser barn och unga om 2 700 tkr samt visst överskott för köpta platser avseende VINR beräknas i huvudsak kunna balansera detta underskott, delvis som följd av den nya handlingsplanen.
- För behovsprövade öppna insatser barn och unga prognosticeras ett överskott med 1 600 tkr som följd av personalvakanser vid stöd- och behandlingsenheten. I den nya handlingsplanen ingår som en åtgärd reduktion av enhetens bemanning med tre tjänster.

Kommentarer till resultaträkningen

Resultatet per april månad innebär ett underskott med 6 358 tkr. Till skillnad från tidigare genomförs numera periodisering av upplupna löner varje månad och ej enbart i samband med årsbokslutet vilket påverkat resultatet med ca 1 300 tkr. Upplupna semesterlöner uppgår till 2 301 tkr. I enlighet med försiktighetsprincipen belastas resultatet också av nedskrivningar av under 2018 uppbokade fordringar på Migrationsverket avseende LVU-liknande ärenden inom EKB-verksamheten. Vid en förnyad genomgång av dessa fordringar har det utifrån Migrationsverkets bedömningsgrunder ansetts rimligt att genomföra nedskrivningar till en summa om ca 2 800 tkr.

De totala intäkterna beräknas understiga budget främst utifrån genomförda nedskrivningar av osäkra fordringar inom EKB-verksamheten enligt ovan. Bedömningen av dessa fordringar har också en negativ påverkan på förväntade intäkter under 2019.

Den budgeterade nivån för personalkostnader i gruppboenden socialpsykiatri kommer inte att hållas, delvis beroende på oförutsedda avvecklingskostnader.

Beträffande posten köp av tjänster beräknas överskott uppstå som följd av föreslagen ny handlingsplan vilken bland annat syftar till att kraftigt reducera kostnader för externa placeringar. I kostnader för köpta tjänster ingår emellertid även ej budgeterade kostnader för externa konsulter enligt ovan.

Vad gäller övriga kostnader påverkas dessa negativt av ökade kostnader för försörjningsstöd samt kostnader för mindre åtgärder i förhyrda fastigheter.

Åtgärder för att säkerställa ekonomisk balans

Socialnämnden beslutade i december 2018 om en handlingsplan innehållande kostnadsminskande åtgärder om 12 100 tkr. Dessa åtgärder ingår i den av nämnden beslutade budgeten för 2019. Den huvudsakliga anledningen till handlingsplanen var konstaterandet att budgeterade och tidigare under 2018 prognosticerade intäkter om 6 400 tkr från vård- och omsorgsnämnden inte kunde realiseras.

I mars 2019 beslutade kommunfullmäktige om slutlig ekonomisk reglering mellan socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden efter överflyttningen av funktionshinderverksamheten. Detta beslut innebar en minskning av socialnämndens budgetram med 7 800 tkr. Tillsammans med identifierade avvikelser i samband med ekonomisk uppföljning efter mars månad innebar ramminskningen behov av ytterligare åtgärder i syfte att anpassa kostnadsnivån till socialnämndens nya budgetram. Beslut om sådana åtgärder togs vid socialnämndens sammanträde i april. Den nya handlingsplanen innehåller åtgärder som under 2019 beräknas reducera kostnadsläget med 8 325 tkr. I kombination med tidigare fattade beslut beräknas ytterligare kostnadsreduktion om 8 875 tkr uppnås under 2020 då åtgärderna får full effekt. I enlighet med vad som framkom i samband med den genomförda genomlysningen av socialnämndens ekonomiska förutsättningar är en målsättning i handlingsplanen också att minska avvikelser i relation till andra kommuner.

Den beslutade nya handlingsplanen är dock inte tillräcklig för att i enlighet med gällande ekonomiska styrprinciper uppnå en nollprognos för 2019. Socialnämnden har ansökt om 5 973 tkr ur kommunens flyktingfond, denna ansökan behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträde i maj varför eventuella intäkter från fonden inte ingår i den nuvarande prognosen. Socialnämnden har också gett förvaltningen i uppdrag att återkomma med ytterligare förslag på åtgärder till nämndens sammanträde i juni så att nollprognos för helåret då kan erhållas.

Den nu slutförda ekonomiska regleringen med vård- och omsorgsnämnden har satt punkt för en längre tids ovisshet kring kvarstående budgetfrågor efter överflyttningen av funktionshinderverksamheten. För socialnämnden har detta inneburit tvära kast för den ekonomiska planeringen. Under tidig höst 2018 räknade nämnden med att budgeterade intäkter om 6 400 tkr enligt ovan kunde internfaktureras, något som sedan visade sig inte kunna genomföras. Effekten av de uteblivna intäkterna arbetades därefter in i socialnämndens budget för 2019. Under våren 2019 reducerades dessutom nämndens budgetram med 7 800 tkr enligt ovan, en omständighet som ej var känd när nämnden beslutade om budgeten för 2019. Dessa förändrade förutsättningar ställer stora krav på att under kort tid kraftigt anpassa kostnadsläget för verksamheter inom socialnämndens ansvarsområde.

I ambitionen att förbättra ekonomisk redovisning och rapportering har socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen tillsammans säkerställt att alla personer med beslutade LSS-insatser och samtliga kostnader kopplade till dessa insatser nu är korrekt registrerade och redovisade i kommunens räkenskapsammandrag. Arbetet har varit mycket framgångsrikt och medfört att LSS-utjämningsintäkterna till Alingsås kommun enligt SKL:s senaste prognos preliminärt kommer att öka med 18,5 mnkr under perioden 2018 - 2020. För 2018 uppgick kommunens intäkter till 33,5 mnkr, 2019 ökade summan till 43,2 mnkr och preliminära uppgifter för 2020 visar på en förväntad ytterligare ökning till 52,0 mnkr.

Jämförelse med vårbokslut 2018

I vårbokslutet 2018 uppgick resultatet till -2 440 tkr att jämföra med årets utfall på -6 358 tkr. I vårbokslutet för 2019 har periodisering av upplupna personalkostnader genomförts vilket ej var fallet 2018. Vidare har ett par större kostnadsposter av engångskaraktär belastat resultatet 2019, bland annat nedskrivning av under 2018 uppbokade osäkra fordringar på Migrationsverket om ca 2 800 tkr.

Prognosen i samband med vårbokslutet 2018 innebar ett nollresultat. I prognosen medräknades interna intäkter från vård- och omsorgsnämnden på ca 6 400 tkr vilka sedan ej realiserades. Årsbokslutet 2018 för socialnämnden innebar ett underskott om 6 050 tkr.

Under 2018 ingick kommunens arbetsmarknadsenhet, AME, i socialnämndens budget. Inför 2019 överflyttades verksamheten till Kultur- och utbildningsförvaltningen. Kommunbidraget till AME uppgick 2018 till 11 054 tkr. Verksamhetens resultat i årsbokslutet för 2018 innebar ett överskott om 2 942 tkr.

Investeringar

Tkr	Budget 2019	Vårbokslut 2019	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2019	Vårbokslut 2018	Differens 2018/2019
Expansionsinvestering				0		0
Investering X				0		0
-varav exploatering				0		0
Exploatering X				0		0
Imageinvestering				0		0
Investering X				0		0
Reinvestering				0		0
Investering	-1 450	-199	-1 450	0	-214	16
Anpassningsinvestering				0		0
Investering X				0		0
Totalt utgifter	-1 450	-199	-1 450	0	-214	16

Under perioden har tre cyklar varav två elcyklar köpts in, vidare har möbelinköp till Sidenvägen genomförts samt viss IT-utrustning. Helårsprognosen för socialnämndens investeringar är 1 450 tkr. Större investeringar som planeras under året är brandsäkerhets- och arbetsmiljöåtgärder, integrering lås-/larmsystem samt uppsättning av cykelställ Sidenvägen för ca 1 000 tkr.

Personal

Personal och kompetensförsörjning

Personalsammansättning

	Antal personer	Antal anställningar	Antal årsarbetare	Medelålder	Månadsavlönad
					Sysselsättningsgrad (snitt)
AID-struktur	239	244	235,8	46,3	97%
Administration	41	41	39,7	51,0	97%
Socialt och kurativt arbete	198	203	196,1	45,3	97%
Vård- och omsorgsarbete m m	2	2	2,0	37,0	100%

Antal årsarbetare inom socialförvaltningen har reducerats från 253 årsarbetare under perioden januari till april 2018 till 235 årsarbetare under samma period 2019 detta främst med anledning av övergången av Arbetsmarknadsenheten (AME) till kultur- och utbildningsnämnden. Socialförvaltningen har en genomsnittlig sysselsättningsgrad på 97% och medelålder på 44 år fördelat på 72,6% kvinnor och 27,4% män.

Förvaltningen ser fortsatta svårigheter kring rekrytering av erfarna socionomutbildade kandidater för arbete med myndighetsutövning, denna svårighet delas med övriga kommuner i landet. Exempel på övergripande rekryteringsaktiviteter under årets första månader kan bland annat nämnas Framtidsmässan i Göteborg som riktar sig till studenter på universitetsnivå samt en mässa på Alströmer vars huvudsakliga syfte var att marknadsföra kommunen som arbetsgivare men även att synliggöra behov av semestervikarier inför sommaren 2019 gällande hem för vård eller boende (HVB) samt för boende inom socialpsykiatri.

En övergripande kompetensförsörjningsstrategi är snart framtagen samt därtill kopplad aktivitetsplan för 2019. En översyn och uppdatering pågår gällande förvaltningens introduktionsplan och mallen för avslutningssamtal. En väl planerad introduktion är av största vikt för att ge nya medarbetare en god start samt ett varmt mottagande. Ett avslutningssamtal är avgörande för att sammanfatta tiden hos arbetsgivaren samt ge möjlighet till reflektion, överlämning och feedback.

Ett flertal satsningar pågår i syfte att ytterligare öka kompetens kring metoder och arbetsätt kopplat till uppdraget att stötta barn, unga och föräldrar. Samtliga satsningar

genomförs inom ramen för erhållna statliga medel från Socialstyrelsen. Alingsås kommun ingår även i *Yrkesresan* som är ett regionalt kompetensprogram inom Barn och unga i Göteborgsregionen. För de verksamheter som arbetar gentemot vuxna har internutbildningar påbörjats i pedagogiskt förhållningssätt som handlar om de viktigaste utgångspunkterna i arbetet riktat till de invånare som söker förvaltningens stöd och hjälp.

Andel timavlönade

Under perioden jan-april 2019 har socialförvaltningen använt timavlönad personal motsvarande 13,3 heltidsarbetare vilket är en minskning med 1,9 heltidsarbetare jämfört med föregående år och period. Fyllnadstid för perioden har ökat något och overtiden har minskat något jämfört med perioden 2018.

En åtgärd för att ytterligare minska antalet timavlönade är att arbeta aktivare med bemanningsplanering och Time Care där ett arbete har påbörjats under våren.

Andel delade turer

Det finns inga delade turer inom förvaltningen

Arbetsmiljö

Nämndens arbetsmiljömål är formulerat som ett åtagande kopplat till mål 5: *Att verka för en god och hållbar arbetsmiljö genom att vidareutveckla ett tydligt och tillitsbaserat ledarskap*, där aktiviteter kopplat till åtagandet närmare beskrivs. Målvärdet är att samtliga medarbetare vid årets slut har en upprättad och individuell medarbetaröverenskommelse.

Arbetet med medarbetaröverenskommelsen har en direkt koppling till resultatet från medarbetarenkäten 2018 där arbetsbelastning och återhämtning var de två områden som förvaltningen skulle beakta. Arbetsmiljömålet och dess effekter för såväl individen som förvaltningen förväntas även ge positiva effekter på nöjd medarbetarindex (NMI) samt positiva effekter på minskad sjukfrånvaro.

Förvaltningen har i enlighet med kommunens riktlinjer skapat handlingsplaner utifrån resultat i medarbetarenkät samt fysiska skyddsronder. Handlingsplanerna innehåller åtgärder för såväl den fysiska som den organisatoriska och sociala arbetsmiljön och är skapade i samverkan på alla nivåer i organisationen, vilket möjliggör medarbetarnas delaktighet.

Förvaltningens HR-partner träffar fortsättningsvis samtliga chefer för individuella möten regelbundet där fokus ligger på pågående rehabiliteringsärenden, klara men icke avslutade rehabiliteringsärenden, resultat från "Mätsticka" såväl på individ- som gruppnivå, samt tillbud och arbetsskador på enheten.

Arbets-skador och tillbud

Typ	2018	2019	Differens 2018-2019
Tillbud	30	26	- 4
Arbets-skador	4	9	+ 5

Under perioden januari till april 2019 är nio arbets-skador anmälda. Ingen av dessa arbets-skador har genererat någon sjukfrånvaro för medarbetare utan lyder under kategori "nollskada". Under nämnda period har 26 tillbud rapporterats, de vanligaste tillbud som anmäls rör någon form av orosmoment i anslutning till brukare med psykisk ohälsa.

Genom att synliggöra, diskutera samt analysera inkomna tillbud och arbets-skador ges medarbetare, chef och skyddsombud möjlighet att riskbedöma samt vidta åtgärder kring de eventuella brister som finns i arbetsmiljön eller vilka som skulle kunna leda till risker. Det är avgörande att alla medarbetare känner till och aktivt rapporterar i verksamhetssystemet LISA. Statistik, dokumentation och handlingsplaner gällande arbets-skador och tillbud diskuteras vid regelbundna HR-ronder tillsammans med chef. Diskussion och uppföljning ska även regelbundet finnas på enhetens dagordning för arbetsplatsträff (APT).

Sjukfrånvaro

Tabell, sjukfrånvaro i %

	2018	2019	Differens 2018-2019
1-14 dagar	2,4	2,2	Minskat med 0,2
1-59 dagar	3,4	3,4	oförändrat
> 60 dagar	5,5	6,2	Ökat med 0,7
<29 år	2,5	8,0	Ökat med 5,5
30-39 år	11,4	8,0	Minskat med 3,4
40-49 år	8,7	5,6	Minskat med 3,1
50-55 år	6,0	10,6	Ökat med 4,6
> 56 år	10,9	15,2	Ökat med 4,3

Kvinnor	10,0	11,3	Ökat med 1,3
Män	6,0	4,2	Minskat med 1,8

Sjukfrånvaro tom april innebär vissa eftersläpningar och ett korrekt resultat tom april kan påvisas först i slutet av maj. Redovisningen omfattar månadsavlönad personal.

Sjukfrånvaron i socialförvaltningen under perioden januari till april 2019 befinner sig på 9,6 %. Totala antalet sjukfrånvarande timmar under samma period är 14 363 timmar, detta i jämförelse med samma period föregående år då antalet sjukfrånvarande timmar befann sig på 14 814 timmar. Detta innebär en positiv utveckling gällande antalet sjuktimmars. Det är fortsatt den längre sjukfrånvaron som är störst. I en djupare analys kring orsaker finner förvaltningen en till största delen icke arbetsrelaterad- och långvarig sjukfrånvaro med anledning av fysiska sjukdomar, vilket är svårt för förvaltningen att påverka.

Statistik gällande sjukfrånvaro samt rehab följs upp och rapporteras månadsvis till respektive avdelning.

Sammanfattande analys av vårbokslutet

Inledningen på året har präglats av den ekonomiska omställning förvaltningen är inne i, vilken till stor del handlar om förändrade arbetsätt och en striktare hållning i relation till förvaltningens kärnuppdrag. Alingsåsarnas behov av socialtjänst fortsätter att utmana i form av ökande volymer av orosanmälningar vad gäller barn och ett ökande behov av försörjningsstöd. Bostadsbristen är fortfarande en stor fråga tillsammans med våldet i nära relation.

I *Genomlysning socialnämnden, handlingsplan Effekt punkt # 1*, KS 2019-03-11, § 49, framkom att Alingsås har en väsentligt högre nivå för andel bidragsförsörjda samt väsentligt fler personer som erhåller sjuk- eller aktivitetsersättning än jämförbara kommuner. Bilden får också stöd i genomlysningen EY tagit fram vad gäller vuxenvården vilken visar på att det i Alingsås finns en högre grad av samsjuklighet, bostadslöshet och kriminalitet än i de kommuner där EY genomfört liknande studier. Ovanstående har sannolikt också inverkan på Alingsås höga volymer inom barnvården.

Förvaltningens fokus kopplat till våra utmaningar är att säkerställa uppföljning och statistiska underlag. Jämförelser med andra kommuner blir viktigt, likaså sökandet efter goda exempel och samverkan. Genom att förstå mer av vart förvaltningens resurser går och prioritera rätt kan verksamheten utveckla metoder och arbetsätt där kvalitén säkerställs i den vård och omsorg som erbjuds Alingsåsarna. Digitaliseringen behöver också drivas vidare för att på så sätt effektivisera och frigöra resurser för att klara omställningen i välfärden framåt. För att säkra förvaltningens fortsatta kvalitetsutveckling krävs långsiktighet och arbetsro, utvecklingsarbetet får inte avstanna.